

**Miejsce
na naklejkę**

MHM-R1 1P-092

**EGZAMIN MATURALNY
Z HISTORII MUZYKI**

**MAJ
ROK 2009**

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 180 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 18 stron, nuty i płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza to test, część druga wymaga analizy przykładów muzycznych, a część trzecia napisania wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Czynności zaplanuj tak, aby możliwe było rozwiązanie zadań z trzech części arkusza w ciągu 180 minut.
4. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie **50 punktów**

Życzymy powodzenia!

**Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Część I (20 punktów)**Zadanie 1. (1 pkt)**

Poniżej podano listę szkół i ugrupowań artystycznych oraz nazwisk kompozytorów. Zestaw nazwisko kompozytora z odpowiadającą mu szkołą lub grupą artystyczną. W tym celu przyporządkuj cyfrom po jednej literze.

1. Grupa darmstadtzka	A. Olivier Messiaen
2. Młoda Francja (La jeune France)	B. Karlheinz Stockhausen
3. Grupa Sześciu	C. Arthur Honegger
	D. Anton Webern

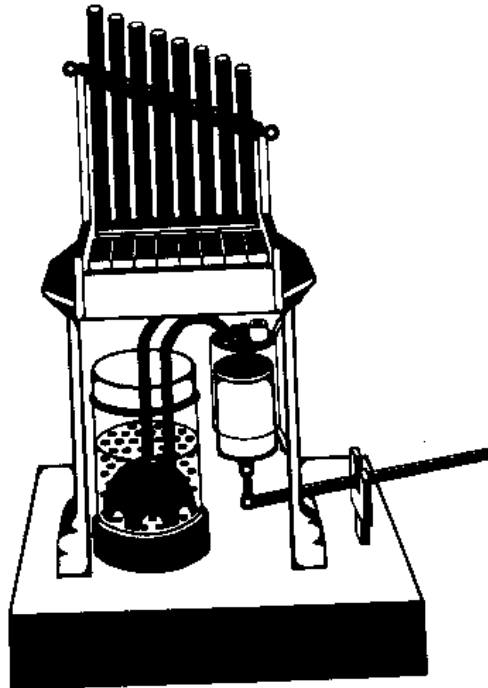
1.	
----	--

2.	
----	--

3.	
----	--

Zadanie 2. (1 pkt)

Podaj pełną nazwę przedstawionego na ilustracji instrumentu.

.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Poniżej zamieszczono fragment tekstu pieśni Girauta de Bornelh (przełom XII i XIII wieku). Określ rodzaj tej pieśni, podkreślając odpowiednią nazwę na podanym pod tekstem wykazie.

*Druhu, otwórz oczy śpiące i mgliste.
Jeśli nie śpisz, porzuć łożo puszyste,
Bo na wschodzie nieba wstaje jutrzienka,
Dzień prowadzi przez niebieskie okienka
I zaraz błysną zorze.
Druhu, śpiewką cię wywabię z komnaty.
Słyszysz? nuci rzesza braci skrzydlatej.
Leci czekać dnia gdzieś w gaje, ogrody.
Od zazdrosnych dla cię boję się szkody,
Bo zaraz błysną zorze.*

Rodzaj pieśni: *chanson de geste, alba, planth, jeux parti*

Zadanie 4. (1 pkt)

Uzupełnij poniższe zdania, wpisując w odpowiednie miejsca nazwy dwóch ważnych gatunków polifonii średniowiecza.

W twórczości tzw. Szkoły Notre Dame w Paryżu, której działalność przypada na drugą połowę XII i pierwszą połowę XIII stulecia nastąpiła kulminacja rozwoju najstarszego gatunku polifonii średniowiecza, czyli .....

Z tym kręgiem wiążą się też początki rozwoju .....

– nowego i historycznie ważnego gatunku muzyki wielogłosowej, uprawianego w następnych stuleciach.

Zadanie 5. (1 pkt)

Spośród podanych poniżej części suity barokowej wybierz i podkreśl wszystkie, które mogły pełnić rolę wstępu do utworu.

sarabanda, preludium, courant, gigue, aria, toccata, burlesca, preambulum

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 6. (2 pkt)

Wskaż dwie cechy przedstawionego poniżej fragmentu *Magnificat* Mikołaja Zieleńskiego, które zgodne są z cechami stylu palestrinowskiego.

- .....
- .....

Przykład nutowy

The image displays a musical score for a vocal ensemble, likely a choir, performing a fragment of the Magnificat by Mikolaj Zieleński. The score is written in common time (C) and features a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The lyrics are in Latin: "A - ni - ma me - a Do - mi - num, a - ni - ma me - a Do - mi -".

The score is organized into three main sections, each with its own vocal parts:

- CHORUS I:** Includes Cantus, (Cantus II) Altus I, Altus II, Tenor, and Bassus. The lyrics are: "A - ni - ma me - a Do - mi - num, a - ni - ma me - a Do - mi -".
- CHORUS II:** Includes Cantus, Altus, Tenor, and Bassus. The lyrics are: "A - ni - ma me - a Do - mi -".
- CHORUS III:** Includes Altus, Tenor, Bassus I, and Bassus II. These parts are currently silent, indicated by rests on the staves.

The notation includes various musical symbols such as clefs, time signatures, dynamics, and lyrics. The lyrics are written below the corresponding vocal staves.

Zadanie 7. (1 pkt)

Nazwij dwie techniki kompozytorskie, występujące w przykładzie muzycznym.

- .....
- .....

Przykład nutowy

The musical score consists of several systems. The first system shows Violin I and Violin II parts with measures 1-5. The second system continues Violin I and Violin II with measures 6-10. The third system features Violin I and Violin II with measures 11-15, including a triplet of sixteenth notes. The fourth system includes the Bassoon (B.) and Bass (B.c.) parts with measures 16-20, and the vocal line with lyrics: "De - ua in no - mi - ne tu - o sal - rum me fac. in no - mi - ne tu - o". The fifth system continues the Bassoon and Bass parts with measures 21-25, and the vocal line with lyrics: "sal - rum me fac.". The sixth system shows Violin I and Violin II with measures 26-30, including a triplet of sixteenth notes.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	6.	7.
	Maks. liczba pkt	2	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 8. (1 pkt)

Z podanej listy współczynników formy wybierz i podkreśl wszystkie, które występują w fudze.

temat, kuplet, łącznik, kontrapunkt, refren, ritornel, odpowiedź

Zadanie 9. (2 pkt)

Opisz krótko formę typowego klasycznego koncertu solowego.

A. Podaj liczbę części, ich tempo i formę.

.....

.....

.....

.....

B. Podaj miejsce występowania wirtuozowskiej kadencji.

.....

.....

Zadanie 10. (2 pkt)

Wymień trzy cechy komedioopery *Cud mniemany, czyli Krakowiacy i górale* Jana Stefaniego, które uzasadniają opinię, że dzieło to jest przykładem stylu narodowego w muzyce polskiej.

- .....
- .....
- .....

Zadanie 11. (1 pkt)

Spośród wymienionych poniżej symfonii Josepha Haydna wybierz i podkreśl tytuł jednej, którą zalicza się do cyklu *12 symfonii londyńskich*.

Niedźwiedź, Maria Teresa, Pożegnalna, Wojskowa, Polowanie

Zadanie 12. (3 pkt)

Poniżej zamieszczony jest fragment inwokacji dołączonej do słynnego poematu symfonicznego.

Stepie wspaniałe, pieśnią cię witam.

Pośród twoich niezmiernych przestrzeni słyhać było i szum skrzydeł, i dźwięk kopyt konnicy, rozbrzmiewała fujarka pastusza i tęskna pieśń kozacza, której towarzyszyły teorbany i bębenki, rozlegały się okrzyki wojenne i zgrzyt ścierających się szabel. Walki i zapasy olbrzymie skończyły się, wojownicy w grobie legli. Ty jeden tylko, wielki stepie, pozostałeś wiecznie piękny i spokojny!

A. Podaj tytuł tego dzieła oraz nazwisko autora.

.....

B. Wskaż inspiracje literackie utworu.

.....

C. Określ znaczenie tego dzieła w historii muzyki polskiej.

.....

Zadanie 13. (1 pkt)

Poniżej podano nazwiska autorów tekstów wykorzystanych przez Stanisława Moniuszkę w jego twórczości. Zestaw te nazwiska z tytułami dzieł kompozytora.

Włodzimierz Wolski, Jan Konstanty Chęciński, Adam Mickiewicz, Józef Ignacy Kraszewski

L.p.	Tytuł	Autor tekstu
A.	<i>Straszny dwór</i>	
B.	<i>Widma</i>	
C.	<i>Halka</i>	

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Maks. liczba pkt	1	2	2	1	3	1
	Uzyskana liczba pkt						

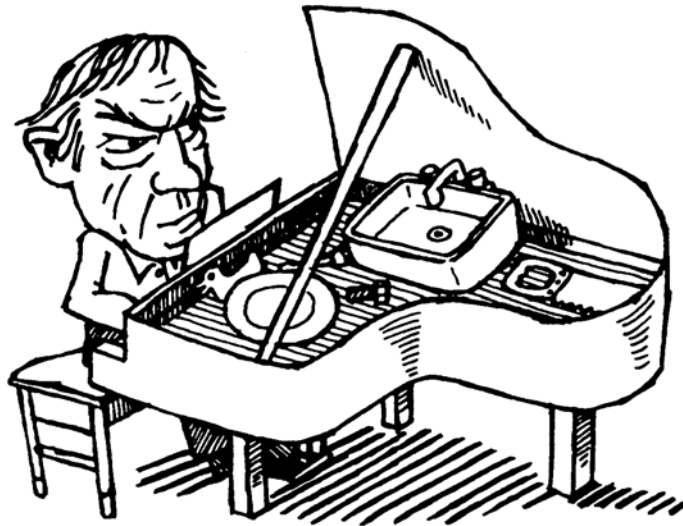
Zadanie 14. (1 pkt)

W poniższym przykładzie zaznaczono krzyżykami (+) zjawisko rytmiczne wprowadzone do twórczości przez Oliviera Messiaena w celu uzyskania wrażenia nieregularnej, swobodnej rytmiki. Podaj właściwy termin dla określenia tego zjawiska rytmicznego.

Orgue
flegato
GPR. Montres 8, 4, 2 et plein-jeu du R.
flegato

Zadanie 15. (1 pkt)

Nazwij przedstawiony w karykaturze sposób wykorzystania instrumentu.

BOGACTWO STYLISTYCZNE MUZYKI KOŃCA XIX I PIERWSZEJ POŁOWY XX WIEKU

Część II – Analiza przykładów muzycznych (10 punktów)

Na podstawie nagrań i nut przeprowadź analizę przykładów, zgodnie z poleceniami w zadaniach nr 16–20. Z treścią poleceń zapoznaj się **przed** przystąpieniem do przesłuchania nagrań.

Zadanie 16. (2 pkt)

Wysłuchaj miniatury Claude'a Debussy'ego *Żagle* (przykład dźwiękowy i nutowy nr 1), a następnie opisz dwie cechy prezentowanego dzieła dotyczące zjawisk harmoniczych.

- .....
- .....

Zadanie 17. (1 pkt)

Przykład nutowy nr 2 (bez nagrania) to bagatela Béli Bartóka. Zwróć uwagę na znaki przykluczowe i nazwij zjawisko harmoniczne, które tu występuje.

.....

Zadanie 18. (3 pkt)

Przykład dźwiękowy nr 2 (tylko nagranie) to fragment baletu *Święto Wiosny* Igora Strawieńskiego. Premiera tego utworu w Paryżu w 1913 roku spotkała się z ostrym protestem widowni. Po wysłuchaniu nagrania podaj trzy cechy muzyki do tego dzieła, które mogły być przyczyną takiej reakcji publiczności.

- .....
- .....
- .....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	7.	8.	9.	10.	11.
	Maks. liczba pkt	1	1	2	1	3
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 19. (2 pkt)

W przedstawionej w przykładzie nutowym nr 3 miniaturze Antona Weberna (tylko nuty) zastosowane zostały tzw. *pola dwunastodźwiękowe* (zaznaczone w nutach pionowymi kreskami). Wykonaj polecenia.

- A. Na podstawie zaprezentowanego przykładu wyjaśnij, na czym polegają *pola dwunastodźwiękowe*.

.....

.....

.....

- B. Porównaj miniaturę Weberna oraz preludium Debussy'ego i wyjaśnij, czym różnią się one pod względem tonalnym.

.....

.....

.....

Zadanie 20. (2 pkt)

Wysłuchaj jednego z utworów Paula Hindemitha z cyklu *Ludus tonalis* (przykład dźwiękowy nr 3, nutowy nr 4) i wykonaj polecenia.

- A. Wskaż nurt stylistyczny, do którego należy to dzieło.

.....

- B. Podaj nazwę techniki kompozytorskiej zastosowanej w tym utworze.

.....

Część III – Wypracowanie (20 punktów)

Zadanie 21. (20 pkt)

Napisz wypracowanie na jeden z niżej podanych tematów.

Temat nr 1

Przedstaw kryzys systemu tonalnego dur-moll w muzyce schyłku XIX wieku i jego konsekwencje w twórczości wybranych kompozytorów XX wieku.

W pracy uwzględnij analizę przykładów muzycznych z II części arkusza oraz zamieszczone poniżej cytaty.

[...] musimy wiedzieć, co oznacza „komponowanie dwunastoma dźwiękami”. [...] Jestem przekonany, że odkąd pisze się muzykę, wszyscy wielcy mistrzowie instynktownie mieli ten cel przed oczyma.

Anton Webern *Droga do komponowania za pomocą dwunastu dźwięków* (1960)

Wagner spełnił podobną rolę w drugiej połowie XIX wieku, jak przedtem Beethoven: nie tylko wpłynął na rozwój muzyki, ale wskazał nowe wartości i drogi ideowe.

Józef Reiss *Historia muzyki w zarysie* (1931)

Temat nr 2

Przedstaw różnorodność stylów i technik kompozytorskich w muzyce pierwszej połowy XX wieku na tle wybranych nurtów stylistycznych innych dziedzin sztuki.

W pracy uwzględnij wnioski z analizy przykładów muzycznych. Wyraż swoją opinię na temat aktualności zamieszczonych poniżej cytatów w odniesieniu do muzyki XX wieku.

O malarzach pierwszej połowy XX wieku:

Ekspresjoniści byli tak wrażliwi na ludzkie cierpienie i nędzę, na przemoc i namiętności, że uporczywie obstawanie przy harmonii i pięknie w sztuce skłonni byli traktować jako zwykły brak rzetelności. [...] Unikanie wszystkiego, co mogło uchodzić za ładne, wytrącało mieszczaucha ze stanu samozadowolenia – stało się dla nich niemal sprawą honoru.

Ernst Hans Gombrich *O sztuce*

Zadaniem [artystów] jest odkrywać i tworzyć piękno, uświadamiać je i przybliżać innym, wciąż od nowa i na nowo dawać świadectwo odwiecznemu ludzkiemu poszukiwaniu prawdy o człowieku i otaczającym go świecie [...]. Każdy twórca, niezależnie od tego, czy zdaje sobie z tego sprawę, czy nie, niezależnie od wyznawanej orientacji estetycznej i ideologicznej, niezależnie nawet od jego na ten temat zapatrywań, jest pomostem łączącym tradycję z postępem.

Tadeusz Baird *Rozmowy, szkice, refleksje*

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	12.	13.	14.
	Maks. liczba pkt	2	2	20
	Uzyskana liczba pkt			

BRUDNOPIS